

Комарова Тетяна В'ячеславівна,
кандидат юридичних наук,
докторантка кафедри міжнародного права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: komarova.tetyana.ukr@gmail.com
ORCID 0000-0002-7663-3264

doi: 10.21564/2414–990x.140.125991
УДК 341.645.5:177.9:061.1ЄС

СУД СПРАВЕДЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА ВУГІЛЛЯ ТА СТАЛІ ЯК ПРООБРАЗ СУДУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЄС

Окреслено історію створення Суду справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі, який став прообразом теперішнього Суду справедливості Європейського Союзу. Проаналізовано модель, на основі якої був створений Суд, а також чинники, що вплинули на створення Суду саме в тому вигляді, в якому він розпочав свою активну діяльність щодо формування автономного правопорядку майбутнього Європейського Союзу. Досліджено вплив на визначення функцій Суду, як національної практики держав – засновниць Європейського Співтовариства вугілля та сталі, так і міжнародного досвіду.

Ключові слова: Європейський Союз; Суд справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі; судова система Європейського Союзу; європейська інтеграція.

Комарова Т. В., кандидат юридических наук, докторантка кафедри міжнародного права, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail: komarova.tetyana.ukr@gmail.com ; ORCID 0000-0002-7663-3264

Суд справедливости Европейского Сообщества угля и стали как прообраз Суда справедливости ЕС

Освещена история создания Европейского Сообщества угля и стали, который стал прообразом нынешнего Суда справедливости Европейского Союза. Проанализирована модель, на основе которой был создан Суд, факторы, повлиявшие на выбор именно этой модели, которая позволила ему начать активную деятельность по формированию автономного правопорядка будущего Европейского Союза. Изучено влияние как национальной практики государств – основателей Европейского Сообщества угля и стали на определение функций Суда, так и международного опыта.

Ключевые слова: Европейский Союз; Суд справедливости Европейского Сообщества угля и стали; судебная система Европейского Союза; европейская интеграция.

Вступ. Історія створення Суду справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі – це, по суті, історія розвитку європейської інтеграції, історія еволюції поствоєнної Європи. Протягом більш ніж 60 років свого існування Суд справедливості Європейського Союзу (далі – Суд ЄС), прообразом якого є Суд справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі, втілює ідею існування європейської єдності, заснованої на спільних цінностях та повазі до верховенства права. Судова система Союзу стала проекцією генези та змін всієї правової системи Союзу та навіть, можна сказати, проекцією політики цього нового типу наднаціонального утворення. Модель, на основі якої був створений Суд справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі, та ті рушійні сили, які впливали на цей процес, стали вирішальними для реалізації покладених на них функцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями становлення судової системи ЄС у цілому та діяльності Суду справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі зокрема займалися переважно науковці Західної Європи, як-от: А. Боєргер-Де Шмедт (A. Boerger-De Smedt), Д. Тамм (D. Tamm), М. Лагранж (M. Lagrange), К. Альтер (K. Alter), К. Ленаертс (K. Lenaerts). У Центральній та Східній Європі проблематика функціонування Суду справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі та його впливу на подальший розвиток права ЄС не була вивчена на достатньому рівні, а розглядалася лише у контексті вивчення загального права ЄС такими вченими, як: Л. М. Ентін (L. Entin), М. Л. Ентін (M. Entin), А. Я. Капустін (A. Kapustin), С. Ю. Кашкін (S. Kashkin) та українськими вченими: Т. М. Анікіна (T. Anakina), М. В. Буроменський (M. Buromenskyi), М. М. Микієвич (M. Mykivych), В. І. Муравйов (V. Muraviov), Р. Петров (R. Petrov), О. Я. Трагнюк (O. Tragniuk) тощо.

Метою статті є вивчення моделей, на підставі яких батьки-засновники Європейських співтовариств створили Суд справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі, та процесу його трансформації у найбільш прогресивну судову систему, яка суттєво вплинула на правопорядок ЄС.

Виклад основного матеріалу. Суд ЄС, безперечно, певним чином можна порівнювати з національними судами (особливо національними верховними судами та федеральними конституційними судами), міжнародними судовими установами (тим паче, що їх кількість та розмаїття постійно зростає), але ці порівняння ще більше переконують нас у тому, що Суд ЄС – унікальний інститут, який за своєю природою та сутнісними характеристиками є інститутом *sui generis*, так само, як і ЄС, який є організацією нового інтеграційного типу *sui generis*.

Видатною датою для майбутнього Європи стало 9 травня 1950 р., коли французький міністр закордонних справ Р. Шуман проголосив у своїй декларації ідею створення співтовариства, під контролем якого знаходилася б вугільна та сталеливарна промисловість держав-членів (Європейське співтовариство з вугілля та сталі). Французький проект насамперед був спрямований на інте-

грацію Німеччини до спільної вузькосекторальної діяльності, що в подальшому не дало б змоги розв'язати новий військовий конфлікт. Р. Шуман наголошував: «Французький уряд пропонує, щоб франко-німецьке виробництво вугілля і сталі в цілому було підпорядковане спільному Високому керівному органу, в рамках організації, відкритої для участі інших країн Європи... це забезпечить створення загальних засад для економічного розвитку як першого кроку до федерації Європи...» [1]. На момент проголошення декларації не існувало конкретного проекту структури запропонованого співтовариства, окрім заснування Високого керівного органу, а План Шумана вже передбачав, що мають бути вжиті відповідні засоби для можливості оскарження рішень Високого керівного органу. Це положення і стало «ядром», на підставі якого був створений Суд справедливості [2, с. 8], а також інші інститути Європейського Співтовариства вугілля та сталі (Ради міністрів, Спільної асамблеї). Тобто спочатку всі інститути моделювалися як механізм стримування головного виконавчого інституту Європейського Співтовариства вугілля та сталі. У той час ніщо не вказувало на амбітні плани батьків-засновників об'єднаної Європи щодо ролі інших інститутів, а також Суду справедливості у розвитку інтеграційного правопорядку [3, с. 16].

Щодо Суду, то під час конференції держав-засновниць Європейського Співтовариства вугілля та сталі (далі – ЄСВС) було запропоновано дві моделі майбутньої судової установи ЄСВС. Перша модель була запропонована Ж. Моне (J. Monnet) і полягала в існуванні системи оскаржень рішень Високого керівного органу *ad hoc*. Ця пропозиція не була підтримана країнами Бенілюксу та Німеччиною, оскільки вона пропонувала таку інституційну структуру, в якій Високий керівний орган мав доволі серйозні повноваження щодо впливу на економіку держав-членів, а механізми захисту від його діяльності були досить слабкими та звуженими. І тому держави вимагали серйозних і політичних, і судових гарантій. Як зазначають деякі дослідники, мотиви у країн Бенілюксу та Німеччини були різними [4, с. 344]. Так, країни Бенілюксу хотіли бачити гарантії того, щоб у першу чергу від перевищення повноважень Високого керівного органу були захищені держави-члени і могли оскаржувати як легітимність його актів, так і вимагати скасування актів, що були прийняті в межах повноважень Високого керівного органу, але мають негативні соціально-економічні наслідки для держав-членів. Це, так би мовити, можливість судової експертизи стосовно соціально-економічної прийнятності та доцільності актів. Поряд із цим вони не намагалися запропонувати на відміну від Німеччини механізми захисту у Суді прав приватних осіб. Німеччина ж хотіла бачити постійно діючу судову установу, яка б захищала інтереси як держав-членів, так і приватних осіб від перевищення повноважень Високого керівного органу, Ради міністрів, Асамблеї. Одним з основних елементів німецької судової моделі було те, що суд повинен мати виключну юрисдикцію щодо тлумачення установчого Договору та усіх спорів із приводу його застосування – тобто по суті на суд покладалися певні конституційні функції. Така модель була доволі революційною для міжнарод-

ного права, а ідея запозичена з практики змішаних арбітражних трибуналів, що були створені на підставі Версальського мирного договору 1919 р. і до яких могли звертатися індивіди щодо певного кола питань.

Саме з огляду на таку позицію було запропоновано другу модель, розроблену німецькою стороною під головування В. Хальштайна (W. Hallstein) (який згодом став Першим головою Високого керівного органу). Вона передбачала створення постійно діючої судової установи, в рамках юрисдикції котрої можна було оскаржити рішення або дію чи бездіяльність Високого керівного органу як державами-членами, так і приватними особами, хоча із певними обмеженнями [більш детально див.: 2; 5; 6]. Ця модель задовольнила і країни Бенілюксу.

Результатом переговорного процесу щодо майбутньої організаційної структури ЄСВС стало видання у серпні 1950 р. Меморандуму щодо інституційних питань, в якому говорилось про заснування постійного Суду справедливості, який був покликаний збалансувати діяльність виконавчого органу, наділеного широкими компетенціями.

Функції, які поклалися на новий Суд, були не схожі на жоден існуючий на той час міжнародний судовий інститут, оскільки його юрисдикція виходила за межі спорів між державами, які за своїм характером є суто міжнародними публічними. У випадку Суду справедливості ЄСВС під його юрисдикцію підпадав захист держав-членів, а також приватних осіб від неправомірних дій Високого керівного органу. Як характеризує його Боєргер-де Шмедт А. (Boerger-De Smedt A.), це був більше, ніж міжнародний Суд, але не зовсім і конституційний; більшою частиною він був адміністративним Судом, що уповноважений забезпечувати стримування Високого керівного органу у межах своїх повноважень, наданих Договором про ЄСВС [4, с. 346].

Безперечно, модель Суду справедливості була запозичена не з міжнародної практики, а з внутрішньодержавної, яка була спільною для всіх шести держав-учасниць переговорів. Через активну позицію французької делегації за основу все ж таки була взята модель французької Державної Ради (*Conceil d'Etat*) – вищого адміністративного суду Франції. Тож до проекту Договору про ЄСВС був включений майже весь діапазон доступних у французьких адміністративних судах процедур, у тому числі позови про анулювання актів, щодо нелегітимної дії чи бездіяльності, а також щодо позадоговірної відповідальності. Суд справедливості був навіть уповноважений виступати арбітром між Співтовариством та державою-членом, якщо економіка цієї держави-члена переживала «фундаментальні та тривалі негаразди» через функціонування спільного ринку (ст. 37 Договору про ЄСВС).

Так, ст. 33 та ст. 34 надавали Суду справедливості юрисдикцію з анулювання актів Високого керівного органу – обов'язкових чи рекомендаційних – за позовами від Ради міністрів, держав-членів або підприємств чи асоціацій. Як зазначають науковці, цей вид позовів є яскравою ілюстрацією того, що у французькому праві називається «позовом щодо перевищення влади» (*recours pour excès de pouvoir*) [7, с. 114]).

Із обов'язку Високого керівного органу виконувати рішення Суду витікав ще один різновид позовів – якщо Високий керівний орган протягом розумного строку не забезпечить необхідних заходів виконання таких рішень, то перед Судом міг бути ініційований новий позов щодо відшкодування збитків відповідно до ст. 34 Договору про ЄСВС, що було додатковим засобом контролю за діяльністю наднаціональних інститутів.

Стаття 35 Договору про ЄСВС також дозволяла здійснювати аналіз бездіяльності Високого керівного органу у тих випадках, коли він був зобов'язаний діяти, але не зробив цього протягом розумного строку. Стосовно анулювання актів Ради міністрів та Асамблеї, то це теж підпадало під юрисдикцію Суду справедливості відповідно до ст. 38 Договору про ЄСПВ за позовами держав-членів чи Високого керівного Органу.

Ці види проваджень у Суді дійсно доводять аналогію Суду справедливості із адміністративними судами континентальної системи права. Така модель Суду справедливості стала не лише стримуючим фактором для головного виконавчого органу Співтовариства, а й інструментом захисту прав приватних осіб, чия діяльність була пов'язана із інтегрованими вугледобувною та сталеливарною сферами. І це вже був справді новаторський підхід, коли судовий орган міжнародної організації був створений і для приватних осіб.

Так, якщо Високий керівний орган накладав штраф на підприємство, воно мало можливість оскаржити штраф на підставі ст. 36 Договору про ЄСВС. Крім того, якщо дія або бездіяльність Високого керівного органу спричинила збитки третім особам, то останні у рамках ст. 40 Договору про ЄСВС могли ініціювати позов про відшкодування.

Слід зазначити, що ці можливості були вкрай важливими, оскільки новостворена наднаціональна організація мала доволі широкі повноваження щодо накладання штрафів на приватних осіб, яких не мали до цього жодні міжнародні організації. Так, відповідно до Договору про ЄСВС Високий керівний орган мав досить широкі повноваження щодо накладення штрафів або пені на підприємства, які не виконували свої обов'язки, наприклад, щодо надання інформації про свою діяльність або квот, установлених Високим керівним органом у період відкритої кризи виробництва вугілля або сталі.

Окрім механізмів захисту від інститутів ЄСВС, ст. 88 Договору про ЄСВС передбачала можливість притягнення до відповідальності перед Судом справедливості держави-члена, яка порушила свої зобов'язання за Договором. Це було необхідно, оскільки й держави-члени, а не лише інститути ЄСВС були відповідальні за реалізацію положень установчого Договору, хоча ці механізми захисту були все ж таки другорядними та процесуально доволі заплутаними.

Окремо слід наголосити на унікальній функції Суду справедливості ЄСВС щодо залучення національних судів держав-членів до функціонування новоствореного правопорядку. Стаття 41 Договору про ЄСВС передбачала можливість звернення національних судових установ держав-членів до Суду справедливості щодо легітимності актів Високого керівного органу чи Ради міністрів у тому

разі, коли в межах судового процесу в державі-члені таке питання постало. Ця процедура стала зародком майбутньої фундаментальної для всього правопорядку ЄС преюдиціальної процедури. Разом з тим вона була дуже обмежена, тому що не стосувалася тлумачення норм права ЄСВС, але це були перші спроби долучити національні суди до процесу інтеграції. Перші спроби у цьому відношенні не були вдалими, оскільки ст. 41 Договору про ЄСВС жодного разу не була використана національними судами через те, що національні суди, і в першу чергу приватні особи, не до кінця розуміли можливості цієї процедури. Слід враховувати, що практика свідчить про те, що національні суди нових держав-членів ЄС почали використовувати преюдиціальну процедуру лише через декілька років після приєднання до Союзу. Це цілком логічно, оскільки цей час потрібен приватним особам щоб зрозуміти, яке право розповсюдило на них свою дію, стало невід'ємною частиною національного правопорядку та що воно є дієвим і ефективним. Тож незважаючи на існування такої можливості перше преюдиціальне звернення надійшло до Люксембургу лише в 1961 р. вже за Договором про Європейське економічне співтовариство.

Спираючись на цілком слушне висловлювання К. Альтер (K. Alter), що правова інтеграція не полягає суто у винесенні правових рішень, які створюють нову доктрину, але й, що важливіше, у прийнятті цієї юриспруденції національними правовими системами та національними політиками [8, с. 227], можна зробити висновок, що на той момент це був лише початковий етап становлення інтеграційних процесів без їх докорінного проникнення у національну правову реальність.

Процедура звернення до Суду справедливості ЄСВС була також змодельована з національних практик. Так, у французькій правовій системі існує можливість звернення до Державної ради Франції судів загальної юрисдикції щодо нелегітимності рішень органів влади, а загальні суди Німеччини та Італії можуть звертатися із подібними зверненнями та зі зверненнями щодо тлумачення владних рішень до своїх конституційних судів. Тож така модель звернень була вже знайома державам-членам ЄСВС, але на міжнародному рівні вона імплементована вперше саме у Суді справедливості ЄСВС¹.

Запозичення у національної практики Франції щодо конструювання судової влади ЄСВС на цьому не закінчилося. У проект Договору про ЄСВС на пропозицію французької сторони внесено положення щодо інституту Генеральних адвокатів Суду справедливості, функцією яких було винесення незалежних висновків у справі для допомоги суддям. Цей інститут змодельований із інституту державних комісарів (*commissaires du gouvernement*) Державної ради, які так

¹ У подальшому через її ефективність така модель преюдиціальних звернень до Люксембурзького суду була перейнята й іншими міжнародними організаціями. Прикладом може слугувати Рада Європи та Протокол № 16 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, який засновує механізм звернення договірних сторін, а саме їх національних судів чи трибуналів, із клопотаннями до Європейського суду з прав людини про надання їм консультативних висновків стосовно питань, пов'язаних із тлумаченням та застосуванням прав і свобод, встановлених Конвенцією та її протоколами.

само, як і Генеральні адвокати, у майбутньому вплинули на розвиток практики Державної ради Франції. Як зауважує М. Лагранж (M. Lagrange), ця пропозиція була без заперечень прийнята урядами держав-учасниць переговорів через можливість таким чином реалізувати принцип рівності держав та рівноправного призначення представників від кожної держави-члена [9, с. 132]. Суд складався з одного судді від кожної держави-члена¹, але через те, що існувала заборона парної кількості суддів, було обрано двох суддів з Нідерландів, тож Генеральні адвокати могли вирівняти подібну диспропорцію. Одразу було введено неписаний принцип, що дві посади Генеральних адвокатів завжди закріплюються за Францією та Німеччиною. Можна простежити також дипломатичні методи розподілу посад – Італія не призначала свого Генерального адвоката, але італійський суддя став першим Головою Суду справедливості (М. Пілотті (M. Pilotti)).

На конференції держав-засновниць ЄСВС щодо організаційної структури Співтовариства окремо розглядалося питання можливості існування інституту окремої думки суддів, але більшість представників висловилися проти цього через те, що в їх національних судових практиках, на відміну від міжнародних судів, така можливість відсутня.

Таким чином, увесь процес укладання установчого Договору нагадує про те, що судова влада в ЄСВС була сконструйована за аналогією із національними судами держав-учасниць переговорів, а не за моделлю класичних міжнародних судових установ. Це привнесло унікальні риси у судочинство Співтовариства та механізми наднаціонального судового захисту. Саме тому складно говорити про віднесення і самого ЄСВС, а в подальшому і всього Європейського Союзу до класичної міжнародної організації. Крім того, той факт, що Суд справедливості складався з одного судді від кожної держави-члена, давало змогу виносити рішення у справі на основі цінностей, спільних для усіх шести правових систем.

Отже, у результаті плідного переговорного процесу шістьма державами (Бельгією, Італією, Люксембургом, Нідерландами, Німеччиною, Францією) було засновано Європейське співтовариство з вугілля та сталі (далі – ЄСВС). Це сталося з підписанням 18 квітня 1951 р. Договору про заснування ЄСВС, відомого ще як Паризький договір, який набув чинності 23 липня 1952 р. Дійсно, це не означає, що з цього моменту утворилася європейська ідентичність, адже як говорив Р. Шуман у своїй Декларації: «Європа не буде створена миттєво або відповідно до єдиного плану. Вона буде побудована на основі конкретних досягнень, які в першу чергу *de facto* створюють солідарність» [1]. Так воно і сталося, оскільки створення ЄСПВ було лише початком будівництва теперішньої Європи, яка тримається в тому числі і на юриспруденції Суду ЄС.

Після формування Суду справедливості ЄСВС перед ним постало завдання, встановлене Протоколом щодо Статуту Суду справедливості ЄСВС, доданого до Договору про ЄСВС, а саме – розробити Регламент Суду спра-

¹Цікавим є те, що для призначення на посаду судді не висувалася вимога належності його до національності держави-члена, яка його призначає. Вимоги до кандидата на посаду судді Суду правосуддя були скопійовані із ст. 2 Статуту Міжнародного Суду ООН.

ведливості. Перша справа надійшла до Суду у 1954 р, а у грудні 1954 р. він виніс своє перше рішення [10]. Справа стосувалася скасування рішення Високого керівного органу щодо правил спільної цінової політики (аналіз рішення див.: [11]).

З часу свого заснування Суд одразу зайняв позицію захисника інтересів приватних осіб, що з перших років відрізняло його від класичних міжнародних судових установ [9, с. 134]. Так, уже перші справи Суду, позивачами в яких виступали приватні особи, показали, що приватні особи досить ефективно можуть оскаржувати акти Високого керівного органу ЄСВС [12]. Перша така справа надійшла від люксембурзького об'єднання сталеливарних промисловців та стосувалася вона того факту, що Високий керівний орган відмовився визнати державу-члена такою, що діяла всупереч урядовому рішенню щодо діяльності громадського органу у вугільному секторі. Суд правосуддя ЄСВС встановив, що у такому разі Високий керівний орган зобов'язаний турбуватися про інтереси приватних осіб та має вживати заходів проти неправомірної діяльності держав-членів.

Ще однією важливою рисою новоствореного Суду було те, що він діяв на підставі принципу так званих наданих повноважень. Це означало, що при вирішенні справ Суд мав брати за основу лише прописані у Договорі повноваження інститутів. Виходити за ці рамки було неможливо, тому що це могло бути розтлумачене як зазіхання на суверенні повноваження держав-членів ЄСВС. Цей принцип слугував гарантією для держав, які вирішили набути членство в новому, інтеграційному форматі міжнародної організації. Дійсно, це відповідало багатьом сподіванням на Суд як на гарантійний механізм стримування інститутів ЄСВС від перебирання повноважень від держав-членів [13, с. 216]. На той момент не існувало амбітних планів щодо створення конституційного правопорядку в межах співтовариства, але в подальшому практика Суду докорінно змінить цю ситуацію.

Деякі дослідники зазначають, що французька делегація, яка вважалася лідером цих переговорів через авторство ініціативи створення Співтовариства, шукала компроміси між тим, щоб створити організацію, під керівництвом котрої перебували б дві визначені галузі промисловості і при цьому не сталося суперцентралізації влади у руках інститутів новоствореного Співтовариства. Німецька ж делегація намагалася внести якнайбільше федеративних рис у правову систему ЄСВС. І хоча позиція Німеччини не була закріплена як вирішальна, але із подальшим розвитком європейської інтеграції ці ідеї дали свої плоди у вигляді так званої конституалізації правопорядку Європейського Союзу.

З практики Суду, яка склалася протягом перших років його існування, можна побачити, що хоча обсяг його роботи був невеликим (у перший рік роботи суду до нього було направлено чотири позови, в наступний – десять, і аж до 1958 р. він виносив в середньому по 4 рішення на рік, і лише з 1976 р. він почав виносити понад 100 рішень на рік), але ним вирішувалися досить

важливі питання. Так, усі справи, які подавалися на розгляд Суду, стосувалися оскарження актів Високого керівного органу і дуже рідко Асамблеї (перша справа проти Асамблеї була ініційована після двох років повноцінного функціонування Суду – у 1956 р. [14]).

Висновки. Наступні етапи європейської інтеграції, пов'язані зі створенням у 1958 р. Європейського економічного співтовариства та Європейського співтовариства з атомної енергії, а також у 1994 р. Європейського Союзу, створили унікальну судову систему, яка зараз представлена Судом ЄС, що включає в себе Суд справедливості та Загальний суд. Але Суд справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі безперечно був їх попередником, який багато в чому визначив вектор розвитку судової практики і ті принципи, які були закладені в основу його діяльності і досі є наріжним каменем функціонування правосуддя в ЄС.

References:

1. Schuman Declaration 9 May 1950. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_en.
2. Boerger-De Smedt, A. (2008). La Cour de Justice dans les négociations du traité de Paris. *Journal of European Integration History*, Vol. 2, 7–34.
3. Tamm, D. (2013). The History of the Court of Justice of the European Union Since its Origin. The Court of Justice and the Construction of Europe: Analyses and Perspectives on Sixty Years of Case-law / eds. A. Rosas, E. Levits, Y. Bot. Hague: Springer. P. 9–35.
4. Boerger-De Smedt, A. (2012). Negotiating the Foundations of European Law, 1950–57: The Legal History of the Treaties of Paris and Rome. *Contemporary European History*, Vol. 21, No. 3, 339–356.
5. Reuter, P. (1951). Quelques aspects institutionnels du Plan Schuman. *Revue de droit public et de la science politic*, 105–120.
6. Wilson, J. (2008). Jurisconsultes et conseillers de l'Etat: aux origines de l'ordre juridique communautaire. *Journal of European Integration History*, Vol. 14, No. 2, 35–55.
7. Pennera, C. (1995). The Beginnings of the Court of Justice and its Role as a Driving Force of European Integration. *Journal of European Integration History*, Vol. 1, 111–27.
8. Alter, K. (1998). Explaining National Court Acceptance of European Court Jurisprudence: A Critical Evaluation of Theories of Legal Integration. *The European Courts and National Courts – Doctrine and Jurisprudence. Legal Change in Its Social Context* / eds. A-M. Slaughter, A. Stone-Sweet, J. Weiler. Oxford: Hart Publishing, 225–250.
9. Lagrange, M. La Cour de justice des Communautés européennes du plan Schuman a l'Union européenne. URL: http://www.cvce.eu/obj/maurice_lagrange_la_cour_de_justice_des_communautes_europeennes_du_plan_schuman_a_l_union_europeenne-fr-30dbbb02-97f2-46ad-898c-49b074cb2ab2.html.
10. Case 1/54 France v High Authority and Case 2/54 Italy v High Authority, on 21 December 1954. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:1954:8>.
11. Valentine, D.G. (1957). The First Judgment of the Court of Justice of the European Coal and Steel Community. *Modern Law Review*, Vol. 20, 596–619.
12. Cases 7/54 and 9/54 Groupement des industries Sidéurgiques luxembourgeoises of 23 April 1956. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61954CO0007>.
13. Alter, K.J. (2001). Establishing the Supremacy of European Law. The Making of an International Rule of Law in Europe. Oxford: Oxford University Press.
14. Joined cases 7/56, 3/57-7/57, Dineke Algera, Giacomo Cicconardi, Simone Couturaud, Ignazio Genuardi, Fillicie Steichen v Common Assembly. *European Court Reports, 1957–1958*, 39.

Komarova T. V., PhD in Law, Doctoral Researcher of the International Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: komarova.tetyana.ukr@gmail.com ; ORCID 0000-0002-7663-3264

The Court of Justice of the European Coal and Steel Community as Prototype of the Court of Justice of the EU

The history of the foundation of the Court of Justice of the European Coal and Steel Community, which became the prototype of modern Court of Justice of the European Union, is enshrined. The model, on which the Court was found and factors, which influenced and helped actively formulate the autonomous legal order of future European Union, are analyzed. The author learned the influence of national practice of the States-founders of the European Coal and Steel Community on establishment of the Court's functions as well as of international experience. This influenced on the unique features of Community's judicial system and on the formation of supranational mechanisms of judicial protection.

The author shows that from the beginning of functioning of the Court of Justice of the European Coal and Steel Community it has played the role of defender of private persons' interests and this fact differ the Court from classical international judicial organs. Private persons quite effectively appealed against the decisions of Community institutions and this shows the orientation of new Community not only on States but on people of Europe.

The Court of Justice of the European Coal and Steel Community was not just a formal predecessor of the Court of Justice of the European Union, but it determined the vector of the development of judicial practice and principles which are still form the cornerstone of the functioning of justice in the EU.

Keywords: European Union, Court of Justice of the European Coal and Steel Community; judicial system of the European Union; European integration.

Надійшла до редколегії 15.02.2018 р.